



## ЗВІРИНСЬКИЙ Карло Йосипович (1923–1997)

Як художник, педагог, людина колосальної ерудиції, залишив по собі значний слід на культурно-мистецьких теренах Галичини, відігравши визначну роль у 60–90-х рр. минулого століття у теорії та практиці мистецтва, а також із методики підготовки художників.

*«Все моє малярство — то молитва. В ньому я намагався виразити свій подив для величного творення Бога. Все, що я малював, було інспіровано цим почуттям».*

Народився К. Звіринський у 1923 р. у підгірському селі Лаврові Старосамбірського району Львівської області, де на початку XV ст. тут був заснований Василянський монастир, при якому зведена церква св. Онуфрія. І досі в ній зберігаються залишки унікальних стінописів. При монастирі Звіринський отримав чотирирічну освіту. Головною його дитячою розвагою були книги, ними він жив, розширював світогляд, вивчав мови.

У дев'ятнадцятирічному віці, прочитавши оголошення в газеті про набір студентів до мистецько-промислової школи, при якій діяло українське відділення графіки, вирушив до Львова, хоча до того часу живописом не цікавився. Тоді тут викладали Василь Кричевський, Микола Бутович, Володимир Баляс, Роман Сельський. Малярське відділення школи під керівництвом Р. Сельського Карло Звіринський закінчив у 1946 р. і вступив до Львівського інституту декоративного та прикладного мистецтва на відділення монументального живопису.

Звіринський входив у замкнуте, елітарне художнє коло дому Сельських, де щосуботи збиралися Роман Турин, Вітольд Манастирський, сестри Максимович, велися розмови про мистецтво французькою та польською мовами. Це було середовище справжніх аристократів, далеких від влади та ідеології.

У 1949 р. митця відрахували на рік за неповагу до соцреалізму, бо він наважився на повний голос сказати, що «одне яблуко Сезанна варте більше від усього мистецтва соцреалізму разом узятого». Згодом, працюючи у Львівському інституті декоративного та прикладного мистецтва, постійно спілкуючись зі студентами, Карло Звіринський поступово усвідомив, що в атмосфері млявого та аморфного соцреалізму треба рятува-

▼ Натюрморт. Полотно, олія, 73x92. 1979

▼ Потойбічне-XII. Полотно, олія, 100x119. 1982





◀ Рельєф (знищений). Фанера, шнур, клей, темпера. 1960  
 ◀ Місяць (ніч). Картон, олія, 84x75,5. 1970

ти молодь, тим більше над ним висів тягар колосальних знань, поділитися якими відчував, як життєву потребу. Головною метою він бачив виховання громадян, свідомість яких дозволить залишитися художниками наперекір вимогам суспільства. Так, у своєрідний спосіб, відбулося втручання у політику. Навколо себе він зібрав групу студентів — З. Флінту, А. Бокотєя, О. Мінька, Л. Медвідя, Р. Петрука, І. Марчука, Б. Соїку та інших і проводив для них заняття у себе вдома. Згодом ті зустрічі назвали «підпільною академією» чи «духовною школою» Звіринського. Сам митець так пояснював необхідність тих зібрань: «Я бачив, чого вчать студентів. Вчили їх недоброго, вчили не того, що треба. Якщо б вони пішли тою дорогою, їх талант був би загублений і також вони були б загублені як громадяни. І тому здавалось мені, що я повинен все зробити, щоб допомогти їм зберегти їхню природну обдарованість і рівночасно розвинути в них людську гідність, громадянське усвідомлення. Я хотів, щоб вони знали, хто вони, що повинні робити і куди йти».

Власні абстрактні пошуки розпочалися із заняття аплікацією. Вихід в абстрактний простір живопису, аплікації, кольорового рельєфу з паперу чи дерева на полотні художник обґрунтовував лише як втечу від соцреалізму, не заперечуючи здобутків великих реалістів. Художник пояснював: «...мене завжди тягнуло до кольору... За якийсь короткий час аплікація почала відігравати домінуючу роль у моїх пошуках. Мені вистачало побачити кілька кольорових листочків паперу, і я вже уявляв собі, як картина мала би виглядати».

У творчому доробку Карла Звіринського більшість робіт — сакральний живопис: близько 40 ікон для Успенської церкви Львова, стінописи у кількох церквах поблизу Львова. Тривалий час художник керував школою іконопису ім. Св. Луки при монастирі ордена Студитів.

Знання релігії та віра у Бога не обмежувалися сакральним живописом. На початку 90-х років Звіринський неодноразово виступав у пресі, де висловлював свої думки з приводу історичного шляху Західної та Східної церков, а також особливостей розвитку у них образотворчої, іконографічної традиції. Велику увагу звертав на те, що священники мають отримувати належну естетичну освіту.

Карло Звіринський величчю своєї постаті не вписувався у жодні суспільні рамки. На початку 70-х років у його домі двічі проводили обшуки, неодноразово викликали до КДБ. За рік до пенсії митця усунули з викладацької посади. Через деякий час, коли ректором Львівського державного інституту декоративного і прикладного мистецтва став Еммануїл Мисько, його поновили, проте Звіринський так і не зміг оговтатися від важкого морального удару.

У 1996 р. у Національному художньому музеї Львова відбулася персональна виставка Карла Звіринського, а за рік художника не стало. Проте він повертається до учнів і поціновувачів його таланту у своїй творчості, яка дає привід по-іншому дивитися на українське мистецтво другої половини ХХ сторіччя.

▼ Інтер'єр. Полотно, олія, 99x72. 1965

